

KIRJALLINEN KYSYMYS 1033/2004 vp

Yksilön oikeuksien turvaaminen maasta poistettaessa

Eduskunnan puhemiehelle

Vähemmistövaltuutettu on kiinnittänyt huomiota tapaukseen, jossa Suomeen saapuneen henkilön oleskelulupahakemus hylättiin, koska suojelupoliisi totesi lausunnossaan, että sen "tietojärjestelmissä on mainitusta henkilöstä sellaisia merkintöjä, joilla saattaa olla merkitystä valtion turvallisuuden kannalta". Ulkomaalaisvirasto päätti lausunnon saatuaan olla myöntämättä henkilölle oleskelulupaa Suomessa. Valitustuomioistuim ei muuttanut päätöstä.

Erittäin huomionarvoista tapauksessa on se, että suojelupoliisin antaman lausunnon perusteita ei arvioitu, kun asiaa käsiteltiin valitustuomioistuimessa. Tämä on ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 13 artiklan kanssa, jossa säädetään, että jokaisella on oltava käytössään tehokas oikeussuojakeino kansallisen viranomaisen edessä eli mahdollisuus saattaa asiansa itsenäisen valitustuomioistuimen käsiteltäväksi. Tämä koskee myös asioita, joissa on kyseessä kansallinen turvallisuus. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on äskettäisessä tapauksessaan (Al-Nashif v. Bulgaria) nimenomaisesti todennut, että tämäntyyppisissä tapauksissa valitustuomioistuimen päätöksentekijällä tulee olla käytössään

myös ne tiedot, joihin turvallisuusarvio perustuu, eikä siis pelkästään kansallisesta turvallisuudesta vastaavan viranomaisen näistä tiedoista tekemää johtopäätöstä.

Useiden maiden lainsäädännössä on säännökset ja erityinen viranomainen niitä tilanteita varten, joissa pitää punnita valtion turvallisuusetuja ja yksilön oikeuksien toteutumista maastapoistamistilanteessa. Suomesta nämä säännökset puuttavat.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus tietoinen siitä, että kotimainen lainsäädäntö ei ole Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukainen ja

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä tämän asian korjaamiseksi, ei vähiten siksi, että vältetään Suomen joutuminen valituksen kohteeksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa?

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2004

Heidi Hautala /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr
Anni Sinnemäki /vihr

Tuija Brax /vihr
Irina Krohn /vihr
Janina Andersson /vihr

KK 1033/2004 vp — Heidi Hautala /vihr ym.

Jyrki Kasvi /vihr
Rosa Meriläinen /vihr

Oras Tynkkynen /vihr
Erkki Pulliainen /vihr

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Heidi Hautalan /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1033/2004 vp:

Onko hallitus tietoinen siitä, että kotimainen lainsäädäntö ei ole Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukainen ja

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä tämän asian korjaamiseksi, ei vähiten siksi, että vältetään Suomen joutuminen valituksen kohteeksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kysymyksessä viitataan tausta-aineistona Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioon 20.6.2002 Al-Nashif v. Bulgaria. Mainitussa tuomiossa Bulgarian katsottiin ihmisoikeustuomioistuimen neljännen jaoston yksimielisen kannan mukaan rikkoneen ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan 4 kappaletta sekä äänestyksen jälkeen (äänin 4—3) myös sopimuksen 8 ja 13 artiklaa.

Mainitussa tapauksessa kansalaisuudettomalta palestiinalaissyntyiseltä mieshenkilöltä, joka oli asunut Bulgariassa laillisesti pysyvällä oleskeluluvalla yhdessä puolisonsa ja kahden alaikäisen lapsensa kanssa noin seitsemän vuoden ajan, peruutettiin oleskelulupa ja hänet otettiin säilöön sekä määrättiin poistettavaksi maasta. Syyksi näille viranomaistoimille ilmoitettiin tarkemmin perustelematta se, että henkilön katsottiin voivan olla vaaraksi kansalliselle turvallisuudelle.

Bulgarian lainsäädännön mukaisesti hänellä ei ollut oikeutta saattaa vapaudenriistoaan tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tämän lisäksi muutok-

senhaku ulkomaalaislainsäädännön mukaisiin viranomaispäätöksiin, jotka oli tehty sillä perusteella, että henkilön katsottiin voivan vaarantaa maan turvallisuutta, oli lailla erikseen kielletty. Kansallisessa lainsäädännössä ei näin ollen ollut mitään oikeussuojakeita sille, että henkilö saattoi saada säilöön ottamistaan, oleskeluluvan peruuttamistaan ja maasta poistamistaan koskevan asian tuomioistuimen käsiteltäväksi. Kansallisen lainsäädännön mukaan maasta poistamista koskevan määräyksen antamiseen ei myöskään liittynyt mitään kuulemismenettelyä eikä päätöstä tarvinnut perustella.

Ihmisoikeustuomioistuimen tuomio asiassa perustuu näihin vakaviin oikeussuojapuutteisiin, vaikka tuomion perusteluissa on myös käsitelty sopimuksen 13 artiklassa tarkoitetun tehokkaan oikeussuojakeinon sisältöä kysymyksessä esitetyllä tavalla (erityisesti tuomion kohdat 133—137). Tuomion kohdan 137 kolmannessa kappaleessa ihmisoikeustuomioistuin toteaa, että tehokkaalta oikeussuojakeinolta on voitava edellyttää vähintäänkin sitä, että toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitetaan maasta poistamista koskevan päätöksen syyt, myös ei-julkiset syyt. Toimivaltaisella viranomaisella tulee lisäksi olla toimivalta kumota viranomaisen päätös, joka perustuu arvioon kansallisen turvallisuuden vaarantumisuhasta, perusteettomana tai virheellisenä. Tämän lisäksi oikeussuojakeinoon tulee sisältyä jonkinlainen kuulemismenettely ("some form of adversial proceedings"). Oikeussuojakeinon tulee mahdollistaa myös punnitseminen yleisen edun ja yksityisten oikeuksien välillä.

Tapauksessa ihmisoikeustuomioistuin korosti, että vetoaminen sinänsä oikeutettuihin valtion turvallisuutta koskeviin yleisiin etuihin ei oikeutanut valtiota jättämään kokonaan järjestämättä oikeussuojakeinoja, vaikka oikeussuojajelmällä

voikin olla tämänlaatuisen asian käsittelyssä huomattava harkintavalta ja vaikka kansallisen turvallisuuden takaaminen voi aiheuttaa prosessuaalisia rajoitteita muun ohella tietojen salassapidon turvaamiseksi.

Voimassa olevan ulkomaalaislain (301/2004) mukaan ulkomaalaisen säilöönottoa koskeva päätös on saatettava lyhyen määräajan kuluessa käräjäoikeuden tutkittavaksi, minkä lisäksi säilöönoton jatkuessa asia on saatettava käräjäoikeuden tutkittavaksi kahden viikon välein. Ulkomaalaislain mukaan viranomaisen päätökseen peruuttaa oleskelulupa sekä määrätä henkilö maasta poistettavaksi voidaan hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätökseen voidaan lisäksi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, mikäli korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Lain 145 §:n mukaan ulkomaalaiselle ja hänen Suomessa olevalle aviopuolisolleen tai tähän rinnastettavalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi maasta poistamista tai maahantulokielon määräämistä koskevassa asiassa. Lain 148 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan ulkomaalainen voidaan sinänsä käännättää, jos hänen voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusta syystä epäillä ryhtyvän Suomessa kansallista turvallisuutta tai Suomen suhteita vieraaseen valtioon vaarantavaan toimintaan. Lain 148 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella käännättämisen perusteena voi olla myös se, että henkilön ei enää katsota täyttävän 11 §:ssä säädettyjä maahantulon yleisiä edellytyksiä. Maahantulon edellytyksiin kuuluu muun ohella se, että henkilön ei katsota vaarantavan yleistä järjestystä ja turvallisuutta tai Suomen kansainvälisiä suhteita.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki) 29 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan viranomaisen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos asiakirja on tarpeen käsiteltäessä muun ohella viranomaisen päätöksestä tehtyä muutoksenhakua. Asiaa koskevassa hallituksen esityksessä säännöksen tarkoituksena todetaan olevan se, että asioita käsit-

televillä viranomaisilla on sama tietopohja päätöksensä tekemiseen kuin ensiasteen viranomaisella (HE 30/1998 vp, s. 105). Oikeuskirjallisuudessa on samoin korostettu, että päätöksen tehneellä viranomaisella on mainitun säännöksen perusteella velvoite toimittaa asian ratkaisevan muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi kaikki valituksenalaisen päätöksen perusteena olleet tiedot ja asiakirjat. Tällainen muutoksenhakuelimelle toimitettava tieto voi olla myös henkilötietolaisa (523/1999) tai henkilötietojen käsittelyä koskevassa erityislainsäädännössä tarkoitettu rekisteriin merkitty tieto.

Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 45 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan henkilöllä ei ole oikeutta saada tutustua itseään koskeviin tietoihin suojelupoliisin toiminnallisesta tietosuojajärjestelmästä. Mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti vain tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkistaa tietojen lainmukaisuuden. Tietosuojavaltuutetulla ei mainitun lain mukaan ole oikeutta paljastaa, mitä tietoja asianomaisesta henkilöstä on kirjattu suojelupoliisin järjestelmään. Ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 4 a §:n (763/2003) mukaan rekisteröidyn oikeuksista tuon lain 2 §:ssä tarkoitettun ulkomaalaisrekisterin poliisin pitämiin tietoihin on voimassa, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 43—45 §:ssä säädetään.

Asiaa koskevassa hallituksen esityksessä todetaan, että tietosuojavaltuutetun tarkastusoikeudella tarkoitetaan lähinnä tietojen käsittelyn lainmukaisuuden tarkistamista (HE 93/2002 vp, s. 46). Hallituksen esityksessä korostetaan, että tietojen lainmukaisuuden tarkastamisella ei tarkoiteta "niiden alkuperäisen hankkimisen lainmukaisuuden tai tarkoituksenmukaisuuden" tarkastamista. Selvää onkin, että edellä tarkoitettun henkilötietojen käsittelyä koskevan erityislainsäädännön ja muun tietosuojavaltuutetun tarkastusoikeuksia koskevan lainsäädännön perusteella tietosuojavaltuutetun tehtävänä ei ole arvioida rekisteriin tallennettujen tietojen merkitystä kuskakin yksittäisessä käsiteltävänä olevassa asiassa.

Julkisuuslaissa rajoitetaan asianosaisen oikeutta saada ei-julkisia tietoja, mikäli tiedon antaminen olisi muun ohella vastoin erittäin tärkeää yleistä etua. Julkisuuslain 11 §:n 3 momentin säännökset huomioon ottaen asioissa, joissa oikeudenkäyntijärjestys perustuu hallintolainkäyttölakiin (586/1996), asianosaisella ei ole oikeudenkäynnissä pääsääntöisesti laajempaa oikeutta saada tietoja itseään koskevasta oikeudenkäyntiaineistosta kuin mitä hänellä on asiaa hallintoviranomaisessa käsiteltäessä. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat suojelupoliisin ja muiden viranomaisten asiakirjat, jotka koskevat valtion turvallisuuden ylläpitämistä, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna valtion turvallisuutta.

Julkisuuslain mukaiset salassapitoperusteet sekä asianosaisen tiedonsaantioikeuden rajoitukset voivat käytännössä merkitä sitä, että hallinto-oikeuden päätöksen perusteluihin ei voida sisällyttää tarkempia tietoja siitä, minkä laatuista tai mitä tietoja asianomaisesta henkilöstä on tallennettu suojelupoliisin tietojärjestelmään. Viimeksi mainitusta seikasta ei toisaalta voida päätellä sitä, että tällaisia tietoja ei ole ollut asiaa käsitelleen tuomioistuimen hallussa ja siten arvioitavana. Edellä kuvatun lainsäädännön perusteella hallintotuomioistuimella on oikeus saada käyttöönsä kaikki asian ratkaisemiseen vaikuttavat asiakirjat ja tiedot.

Oikeusministeriön saamien tietojen mukaan esimerkiksi Helsingin hallinto-oikeudessa on menetelty siten, että tämäntyyppisen asian käsittelyssä pyydetään suojelupoliisin lausunto, minkä ohella saatetaan pyytää tietosuojavaltuutetun lausunto. Tietosuojavaltuutetun lausunnon avulla pyritään myös varmistumaan tietojen luotettavuudesta, mitä tulee tietojen ikään, alkuperään ja lähteeseen. Helsingin hallinto-oikeus on myös usein käyttänyt julkisuuslain mukaisia tiedonsaantioikeuksiaan, jolloin suojelupoliisia pyydetään esittämään hallinto-oikeudelle itse rekisteritiedot.

Edellä esitetyn perusteella Suomen lainsäädännön ei voida katsoa olevan kysymyksessä esitetyllä tavalla puutteellista suhteessa ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön. Hallintotuomioistuimilla on ulkomaalaisasioissa oikeus saada käyttöönsä myös ne tiedot, joihin maasta poistettavasta henkilöstä tehty turvallisuusarvio perustuu. Ulkomaalaislain mukaisesti valtion turvallisuusasetuja ja yksilön oikeuksien toteutumista voidaan siten arvioida sekä asiaa hallintoviranomaisessa että hallintolainkäyttöviranomaisessa käsiteltäessä. Ulkomaalaislain 146 §:n mukaisesti maastapoistamista koskeva asia ratkaistaan kokonaisharkinnalla, jossa huomioon otetaan muun ohella perhe-elämän suoja. Lisäksi asian käsittelyyn hallinto-oikeudessa sovellettavat hallintolainkäyttölain säännökset turvaavat asianosaisen kuulemisen.

Helsingissä 13 päivänä tammikuuta 2005

Oikeusministeri Johannes Koskinen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1033/2004 rd undertecknat av riksdagsledamot Heidi Hautala /gröna m.fl.:

Är regeringen medveten om att lagstiftningen i vårt land inte överensstämmer med den europeiska människorättskonventionen och

vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att rätta till detta missförhållande, inte minst för att undvika att det väcks talan mot Finland vid den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I spörsmålet hänvisas det som bakgrundsmaterial till avgörandet av den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (människorättsdomstolen) av den 20 juni 2002 i fallet Al-Nashif v. Bulgarien. I detta avgörande ansåg människorättsdomstolens fjärde avdelning enhälligt att Bulgarien brutit mot artikel 5 stycke 4 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (människorättskonventionen) samt efter en omröstning (för 4, mot 3) även mot artikel 8 och artikel 13.

I det nämnda fallet återkallades uppehållstillståndet av en statslös palestinsk man som i cirka sju år med permanent uppehållstillstånd lagligt bott i Bulgarien tillsammans med sin maka och två minderåriga barn. Han togs i förvar och det fattades beslut om att han skall utvisas. Som orsak till dessa myndighetsåtgärder angavs utan nå-

gon närmare motivering att personen i fråga ansågs kunna äventyra den nationella säkerheten.

Enligt Bulgariens lagstiftning hade han inte rätt att få sitt frihetsberövande prövat inför en domstol. Dessutom var det förbjudet att söka ändring i myndighetsbeslut som fattats enligt lagstiftningen gällande utlännningar på den grunden att personen i fråga ansågs kunna äventyra den nationella säkerheten. I den nationella lagstiftningen ingick således inga garantier för rättskydd när det gällde en persons rätt att få sin sak som gällde tagande i förvar, återkallande av uppehållstillstånd och utvisning prövad inför en domstol. Enligt den nationella lagstiftningen fanns det inte heller något förfarande för hörande i anknytning till beslut om utvisning och var det inte heller nödvändigt att motivera beslutet.

Människorättsdomstolens avgörande i saken grundar sig på dessa allvarliga brister i garantierna för rättsskydd, även om man i motiveringen för avgörandet också tar upp innehållet av ett effektivt rättsmedel som avses i artikel 13 på det sätt som framförs i spörsmålet (i synnerhet punkterna 133—137 i avgörandet). I tredje stycket av punkt 137 i domen konstaterar människorättsdomstolen att en minimiförutsättning för ett effektivt rättsmedel är att en behörig myndighet underrättas om orsakerna till beslutet om utvisning, även de icke-offentliga orsakerna. Den behöriga myndigheten skall dessutom ges befogenhet att upphäva ett myndighetsbeslut, som baserar sig på att det anses att den nationella säkerheten äventyras, på grund av att beslutet är omotiverat eller felaktigt. Ytterligare skall i rättsmedlet ingå något slags förfarande för hörande ("some form of adversarial proceedings"). Med hjälp av rättsmedlet skall det också vara möjligt att

göra en avvägning mellan allmänt intresse och en enskild persons rättigheter.

Människorättsdomstolen framhävde att åberopande av det i sig berättigade allmänna intresset i fråga om statens säkerhet inte gav staten rätt att helt avstå från att ordna tillgång till effektiva rättsmedel, även om rättsskyddsorganet i ett dylikt ärende dock kan ha vidsträckt rätt för prövning och även om säkerställandet av den nationella säkerheten kan medföra processuella begränsningar bl.a. för att trygga att sekretessbelagda uppgifter hålls hemliga.

Enligt gällande utlänningslag (301/2004) skall ett beslut om tagande i förvar av en utlänning inom en kort tidsfrist ställas till tingsrätten för prövning och dessutom skall ärendet vid fortsatt förvar med två veckors mellanrum ställas till tingsrätten för prövning. I en myndighets beslut om att uppehållstillståndet återkallas och att personen i fråga skall avlägsnas landet får enligt utlänningslagen sökas ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Dessutom får i beslut av förvaltningsdomstolen sökas ändring genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.

Enligt 145 § i utlänningslagen skall en utlänning samt hans eller hennes make som befinner sig i Finland eller en därmed jämförbar person ges tillfälle att bli hörd i ett ärende avseende avvisning. Enligt 148 § 1 mom. 10 punkten får en utlänning avvisas, om det med hänsyn till hans eller hennes tidigare verksamhet eller annars finns grundad anledning att misstänka att han eller hon i Finland kommer att bedriva verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten eller Finlands förhållanden till en främmande stat. Enligt 148 § 1 mom. 1 punkten får en utlänning avvisas också om han eller hon inte uppfyller de villkor för inresa som anges i 11 §. Till villkoren för inresa hör bl.a. att han eller hon inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller Finlands internationella förbindelser.

Enligt 29 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen) kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut upp-

gifter ur sekretessbelagda handlingar, om handlingen behövs bl.a. vid sökande av ändring i ett myndighetsbeslut. I regeringens proposition angående detta konstateras att bestämmelsen skall garantera att den myndighet som behandlar ett ärende har samma kunskapsunderlag för sitt beslut som den som behandlade ärendet i första instans (RP 30/1998 rd, s. 105). I rättslitteraturen har man på samma sätt framhåvt att enligt nämnda bestämmelse är myndigheten som fattat beslutet skyldig att lämna alla uppgifter och handlingar som beslutet grundar sig på till besvärinstansen som avgör ärendet. Till dylika uppgifter som skall lämnas till besvärinstansen kan höra även sådana registeruppgifter som avses i personuppgiftslagen (523/1999) eller i speciallagstiftningen om behandling av personuppgifter.

Enligt 45 § 1 mom. 3 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) gäller rätten för den registrerade att kontrollera uppgifter om sig själv inte uppgifterna i skyddspolisens funktionella informationssystem. Enligt bestämmelsens 2 mom. kan enbart dataombudsmannen på begäran av den registrerade kontrollera att uppgifterna om den registrerade är lagenliga. Dataombudsmannen har enligt samma lag inte rätt att avslöja vilka uppgifter om ifrågavarande person har införts i skyddspolisens informationssystem. Enligt 4 a § (763/2003) i lagen om utlänningsregistret (1270/1997) gäller i fråga om den registrerades rätt till uppgifter som polisen förvarar i utlänningsregistret enligt 2 § vad som bestäms i 43—45 § lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003).

I regeringens proposition angående detta konstateras att med dataombudsmannens rätt att kontrollera uppgifter avses närmast kontroll av att uppgifterna behandlas på ett lagenligt sätt (RP 93/2002 rd, s. 47). I regeringens proposition understryks att med kontrollen av att uppgifterna är lagenliga inte avses "kontroll av att det ursprungliga inhämtandet av uppgifterna varit lagenligt eller ändamålsenligt". Det är således klart att enligt den speciallagstiftning om behandling av personuppgifter som avses ovan och annan lagstiftning om dataombudsmannens rätt att kontrol-

lera uppgifter har dataombudsmannen inte i uppgift att bedöma vilken betydelse registeruppgifterna har i varje enskilt ärende.

Enligt offentlighetslagen begränsas en parts rätt att ta del av en handling som inte är offentlig, bl.a. när utlämnande av uppgifter ur handlingen skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse. Med beaktande av bestämmelserna i 11 § 3 mom. i offentlighetslagen har en part vid en rättegång i ett ärende, där rättegångsordningen enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996) iakttas, i regel inte rätt att få uppgifter om rättegångsmaterialet som gäller honom eller henne i större utsträckning än vad han eller hon skulle ha om ärendet skulle behandlas av en besvärinstans. Enligt 24 § 1 mom. 9 punkten i offentlighetslagen är skyddspolisens och andra myndigheters handlingar som gäller upprätthållande av statens säkerhet, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur dessa inte äventyrar statens säkerhet, sekretessbelagda.

Grunderna för hemlighållande samt begränsningarna för en parts rätt att få information enligt offentlighetslagen kan i praktiken betyda att motiveringen av förvaltningsdomstolens beslut inte kan innehålla närmare uppgifter om hurdana och vilka uppgifter om en person det finns i skyddspolisens informationssystem. Utifrån detta kan man å andra sidan inte dra den slutsatsen att domstolen som behandlat ärendet inte har haft tillgång till dessa uppgifter och kunnat bedöma ärendet i ljuset av uppgifterna. Med stöd av ovan nämnda lagstiftning har förvaltningsdomstolen

rätt att få tillgång till alla handlingar och uppgifter som är av betydelse för avgörande av ärendet.

Enligt de uppgifter som justitieministeriet har fått har förfarandet t.ex. vid Helsingfors förvaltningsdomstol varit den, att man för behandlingen av dylika ärenden begär utlåtande av skyddspolisen och i vissa fall även av dataombudsmannen. Med hjälp av dataombudsmannens utlåtande strävas det också till att säkerställa tillförlitligheten hos uppgifterna, dvs. uppgifternas ålder, ursprung och källa. Helsingfors förvaltningsdomstol har dessutom ofta utnyttjat sin rätt enligt offentlighetslagen att få uppgifter och med stöd av denna begärt skyddspolisen lämna själva registeruppgifterna till förvaltningsdomstolen.

Med stöd av vad som anförs ovan kan det inte anses att Finlands lagstiftning är bristfälligt i förhållande till människorättsdomstolens praxis på det sätt som framförs i spörsmålet. Förvaltningsdomstolarna har i ärenden som gäller utlänningar rätt att få även de uppgifter på grund av vilka det bedöms att personen som avses att avlägsnas ur landet äventyrar säkerheten. I enlighet med utlänningslagen kan statens säkerhetsintressen och tillgodoseendet av enskilda personers rättigheter således bedömas både av förvaltningsmyndigheten och av förvaltningsdomstolen. Enligt 146 § i utlänningslagen skall ett ärende som gäller avvisning avgöras enligt en helhetsbedömning där avseende fästs bl.a. vid skyddet för familjelivet. Dessutom tryggar bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen som tillämpas vid behandlingen av ärendet i förvaltningsdomstolen att parten hörs i ärendet.

Helsingfors den 13 januari 2005

Justitieminister Johannes Koskinen